

คู่มือที่ ๑

การติดตามและรายงานผลการดำเนินการ
มาตรการและแนวทางการให้ความช่วยเหลือ
ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกร
และผู้ยากจน

ส่วนที่ ๓

การติดตามและรายงานผลการดำเนินการ มาตรการและแนวทางการให้ความช่วยเหลือ ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน

๑. การติดตามและรายงานผลการดำเนินการ

เพื่อให้ผู้กู้ยืมชำระหนี้ได้ครบถ้วนตามสัญญาอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงกำหนดแนวทางและขั้นตอนในการติดตามและเร่งรัดการชำระหนี้ ดังนี้

๑.๑ การติดตามการชำระหนี้

ผู้ปฏิบัติ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

บันทึกข้อตกลงการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๔๖ ระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

๑. การติดตามหลังการอนุมัติเงินกู้ (การตรวจเยี่ยม)

เพื่อควบคุมและตรวจสอบการใช้เงินกู้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ว่าได้ดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในคำขอกู้เงินหรือไม่ และเพื่อให้ทราบสาเหตุปัญหาในการดำเนินกิจกรรมรวมทั้งความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ โดยภายหลังจากที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ทำสัญญาเงินกู้กับผู้กู้ยืมแล้วภายใน ๖๐ วัน ให้ ธ.ก.ส. หรือสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ร่วมกับ ธ.ก.ส. ดำเนินการตรวจเยี่ยมลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ เพื่อตรวจสอบการใช้เงินกู้ว่าได้ดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้เงินหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามกิจกรรมเดิมให้ ธ.ก.ส. บันทึกในแบบการตรวจเยี่ยมและพิจารณาว่าลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดสัญญาหรือไม่ หากไม่เป็นไปตามแผนหรือมีปัญหาอุปสรรคให้นำเรื่องเสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (อบก.) ตามอำนาจวงเงินการอนุมัติ เพื่อพิจารณาแก้ไขกำหนดมาตรการให้เหมาะสมตามกรณี

๒. การแจ้งเตือนและการเร่งรัดการชำระหนี้

๒.๑ การแจ้งเตือน เป็นการดำเนินการแจ้งเตือนลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ที่เป็นหนี้ปกติ ซึ่งเป็นหน้าที่ของ ธ.ก.ส. ตามบันทึกข้อตกลง โดย ธ.ก.ส. จะดำเนินการส่งใบแจ้งหนี้ให้ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ทราบล่วงหน้า ก่อนถึงกำหนดชำระภายใน ๔๕ วัน

๒.๒ การเร่งรัดหนี้ เป็นการดำเนินการแจ้งเตือนลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ที่เป็นหนี้ค้างชำระ โดย ธ.ก.ส. ดำเนินการส่งใบแจ้งหนี้ให้ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ทราบล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดชำระภายใน ๓๐ วัน หากไม่มาชำระหนี้ ให้เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. ไปพบที่บ้านหรือนัดลูกหนี้ไปพบที่ ธ.ก.ส. สาขา เพื่อเจรจาภายใน ๑๕ วัน

๒.๓ การรับสภาพหนี้ เป็นกรณีที่ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ตามงวดระยะเวลา หรือตามกำหนดอายุสัญญา แบ่งได้ ๒ กรณี ดังนี้

๑) เมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้และหนี้ยังไม่ขาดอายุความ ให้ ธ.ก.ส. จัดทำหนังสือรับสภาพหนี้ หรือให้ลูกหนี้ชำระหนี้หรือกระทำการใด ๆ อันเห็นเป็นปรียายว่า ยอมรับสภาพหนี้ก่อนคดีขาดอายุความ เนื่องจากมีผลทำให้อายุความสะดุดหยุดลง และอายุความจะเริ่มนับใหม่ตามอายุความในมูลหนี้เดิมได้

๒) เมื่อลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้และหนี้ขาดอายุความแล้ว ให้ ธ.ก.ส. จัดทำหนังสือรับสภาพความรับผิด โดยกฎหมายกำหนดให้มีอายุความ ๒ ปี นับแต่วันที่ได้รับความรับผิด ซึ่งมีได้ถือตามอายุความเดิมดังเช่นกรณีอายุความสะดุดหยุดลง ฉะนั้นจะต้องเร่งรัดการชำระหนี้ให้ครบถ้วนภายใน ๒ ปี นับแต่วันทำหนังสือรับสภาพความรับผิด

๑.๒ การรายงานผลการดำเนินการ

ผู้ปฏิบัติ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.)

คณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกร

และผู้ยากจน (อบก.)

คำสั่งคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ที่ ๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน โดยมอบอำนาจให้คณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ส่วนต่าง ๆ ติดตามและรายงานผลการชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ

เพื่อให้คณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ทราบผลการดำเนินการให้ความช่วยเหลือของ อบก. ส่วนต่าง ๆ และใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบายและแนวทางการช่วยเหลือ รวมทั้งเสนอขอของบประมาณสนับสนุน โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการรายงานผลการดำเนินงาน ดังนี้

๑) อบก. ส่วนจังหวัด และ อบก. ส่วนอำเภอ

ดำเนินการรายงานผลการติดตามและการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ตามแบบรายงานที่กองทุนหมุนเวียนฯ กำหนด เพื่อส่งให้ สป.กษ. ทราบ อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง

๒) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

๒.๑ ธ.ก.ส. รายงานความเคลื่อนไหวทางการเงินของกองทุนหมุนเวียนฯ เช่น การรับ - จ่ายเงินกู้ ต้นเงินกู้ ดอกเบี้ยเงินกู้ค้างชำระ และต้นเงินกู้คงเหลือ ให้ สป.กษ. ทราบ ทุกเดือน

๒.๒ ธ.ก.ส. รายงานรายละเอียดของผลการจ่ายเงินกู้ และสาเหตุที่ไม่สามารถจ่ายเงินกู้ให้ผู้ขอกู้เงินได้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับตั้งแต่วันที่โอน ให้ สป.กษ. ทราบทุกเดือน ภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไป

๒.๓ ธ.ก.ส. รายงานรายละเอียดของผลการรับ - จ่ายเงิน ต้นเงินกู้ค้างชำระและต้นเงินกู้คงเหลือของกองทุนหมุนเวียนฯ ให้ สป.กษ. ทราบทุก ๓ เดือน และช่วงสิ้นปีงบประมาณของทุกปี

๒.๔ ธ.ก.ส. รายงานหนี้ซึ่งถึงกำหนดชำระและผลรวมการรับชำระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ให้ สป.กษ. ทราบทุก ๓ เดือน ภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไป

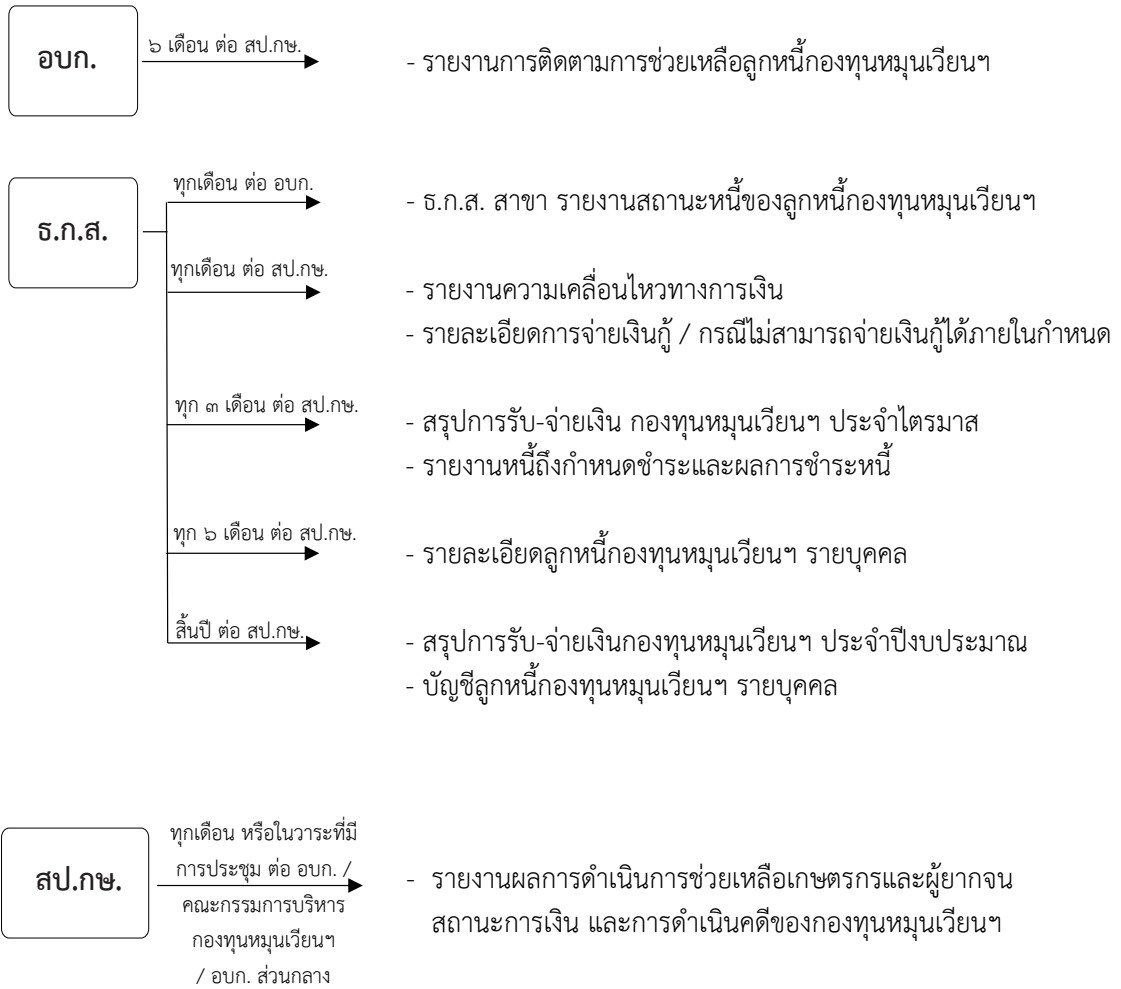
๒.๕ ธ.ก.ส. จัดทำรายละเอียดของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ รายบุคคลให้ สป.กษ. ทราบ อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง

๒.๖ ธ.ก.ส. สาขา รายงานสถานะหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ให้ อบก. ส่วนต่าง ๆ ที่มีอำนาจพิจารณาตามกรอบวงเงินทราบ และพิจารณาแก้ไขปัญหาหนี้ค้างชำระทุกครั้งที่มีการประชุม อบก. ส่วนนั้น ๆ

๓) สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานผลการดำเนินการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน สถานะการเงิน และการดำเนินคดีของกองทุนหมุนเวียนฯ ให้ อบก. ส่วนกลางทราบทุกเดือน หรือในวาระที่มีการประชุม และรายงานให้คณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน และคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนทราบในวาระที่มีการประชุม

สรุปการแสดงผลการดำเนินการ

๒. มาตรการและแนวทางการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืม แก่เกษตรกรและผู้ยากจน

เพื่อช่วยเหลือลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ให้สามารถชำระหนี้คืนได้ คณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน จึงกำหนด มาตรการและแนวทางการให้ความช่วยเหลือลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ทั้งที่สามารถชำระหนี้คืนได้ ตามปกติ และไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ เนื่องจากเหตุสุดวิสัยและจำเป็น โดยอาจพิจารณาและปรับใช้ ให้เหมาะสมแก่กรณี ดังนี้

๒.๑ มาตรการสร้างแรงจูงใจ (การลดอัตราดอกเบี้ย)

ผู้ปฏิบัติ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องหลักเกณฑ์การช่วยเหลือเกษตรกร
และผู้ยากจนและแนวทางการติดตามการชำระหนี้ ข้อ ๑๗

บันทึกข้อตกลงการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุน
หมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๔๖ ระหว่าง สำนักงานปลัดกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ กับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

วัตถุประสงค์

เพื่อกระตุ้นและจูงใจให้ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ชำระหนี้คืนกองทุน
หมุนเวียนฯ ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน กรณีลูกหนี้ชำระหนี้คืนกองทุนหมุนเวียนฯ
ได้ครบทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยตามงวดระยะเวลาที่กำหนดไว้ในบันทึกต่อทำสัญญากู้ยืมเงิน
โดยไม่มีหนี้ค้างชำระ ณ วันต้นปีบัญชีปัจจุบัน ลูกหนี้จะได้รับการลดอัตราดอกเบี้ยจากอัตราร้อยละ
๕ ต่อปี เหลืออัตราร้อยละ ๔ ต่อปี ในปีปัจจุบัน และปีต่อไปจะได้ปรับลดให้เหลืออัตราร้อยละ ๓
และร้อยละ ๒ ต่อปี ตามลำดับ และร้อยละ ๒ ต่อปี จนกว่าจะชำระหนี้ได้ครบตามสัญญา ทั้งนี้
หากลูกหนี้ผิดสัญญางวดใดงวดหนึ่ง ให้คิดอัตราร้อยละ ๕ ต่อปี

ตัวอย่าง นายชื่อตรง ชำระดี ทำสัญญากู้ยืมเงินจากกองทุนหมุนเวียนฯ จำนวน
๓๐๐,๐๐๐ บาท กำหนดชำระคืนกองทุนเสร็จสิ้นภายใน ๖ ปี โดยสามารถชำระหนี้ตามที่
กำหนดไว้ในสัญญาได้ตามปกติ ดังนี้

ตารางที่ ๑ แสดงตัวอย่างการลดอัตราดอกเบี้ย

งวดชำระ	กำหนดชำระวันที่	ต้นเงิน (บาท)	ดอกเบี้ย (บาท)	อัตราดอกเบี้ย
๑	๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗	๕๐,๐๐๐.-	๑๕,๐๐๐.-	ร้อยละ ๕
๒	๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘	๕๐,๐๐๐.-	๑๐,๐๐๐.-	ร้อยละ ๔
๓	๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙	๕๐,๐๐๐.-	๖,๐๐๐.-	ร้อยละ ๓
๔	๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐	๕๐,๐๐๐.-	๓,๐๐๐.-	ร้อยละ ๒
๕	๓๑ มีนาคม ๒๕๖๑	๕๐,๐๐๐.-	๒,๐๐๐.-	ร้อยละ ๒
๖	๓๑ มีนาคม ๒๕๖๒	๕๐,๐๐๐.-	๑,๐๐๐.-	ร้อยละ ๒

งวดที่ ๑ กำหนดชำระ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๗ ลูกหนี้ชำระต้นเงินและดอกเบี้ยครบตามกำหนดสัญญา อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๕ ต่อปี

งวดที่ ๒ กำหนดชำระ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ลูกหนี้ชำระต้นเงินและดอกเบี้ยครบตามกำหนดสัญญา จะได้รับการปรับลดอัตราดอกเบี้ยเหลือร้อยละ ๔ ต่อปีจากอัตราปกติ เนื่องจากชำระหนี้ได้ครบตามกำหนด ๑ ปีบัญชี

งวดที่ ๓ กำหนดชำระ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙ ลูกหนี้ชำระต้นเงินและดอกเบี้ยครบตามกำหนดสัญญา จะได้รับการปรับลดอัตราดอกเบี้ยเหลือร้อยละ ๓ ต่อปีจากอัตราปกติ เนื่องจากชำระหนี้ได้ครบตามกำหนด ๒ ปีบัญชี

งวดที่ ๔ กำหนดชำระ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐ ลูกหนี้ชำระต้นเงินและดอกเบี้ยครบตามกำหนดสัญญา จะได้รับการปรับลดอัตราดอกเบี้ยเหลือร้อยละ ๒ ต่อปีจากอัตราปกติ เนื่องจากชำระหนี้ได้ครบตามกำหนด ๓ ปีบัญชี

งวดที่ ๕ และ ๖ ลูกหนี้ชำระต้นเงินและดอกเบี้ยได้ครบตามกำหนดสัญญา จะได้รับสิทธิการชำระดอกเบี้ยร้อยละ ๒ ต่อปี ตลอดไปจนกว่าจะชำระหนี้ได้เสร็จสิ้นตามสัญญา หรือมีการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยใหม่

๒.๒ มาตรการส่งเสริมพัฒนาและฟื้นฟูอาชีพ

ผู้ปฏิบัติ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.)

คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกร
และผู้ยากจน (อบก.)

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

คำสั่งคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ที่ ๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน โดยมอบอำนาจให้คณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ส่วนต่าง ๆ ส่งเสริมพัฒนาพื้นที่ฟูอาซีฟให้กับเกษตรกรและผู้ยากจน ที่เป็นลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ

วัตถุประสงค์

เพื่อช่วยเหลือและให้โอกาสแก่ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ที่มีความประสงค์จะพัฒนาและฟื้นฟูฟูอาซีฟทั้งภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร เพื่อสร้างรายได้ให้สามารถชำระหนี้คืน และก่อให้เกิดความมั่นคงภายในครัวเรือน หากลูกหนี้ไม่มีเงินทุนในการพัฒนาและฟื้นฟูฟูอาซีฟ สามารถยื่นคำขอกู้ยืมเงินได้ ตามหลักเกณฑ์ที่กองทุนหมุนเวียนฯ กำหนด

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการสำรวจศักยภาพของลูกหนี้รายบุคคลด้านการประกอบอาชีพ รายได้-รายจ่าย หนี้สิน การใช้ประโยชน์ที่ดิน การส่งชำระหนี้ สาเหตุที่ไม่ชำระหนี้ รวมทั้งความประสงค์ในการพัฒนาและฟื้นฟูฟูอาซีฟของลูกหนี้ทั้งภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร โดยใช้ฐานข้อมูลลูกหนี้จาก ธ.ก.ส. สาขา หรือ สป.กษ.

๒. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการประมวลผล วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาและฟื้นฟูฟูอาซีฟ โดยพิจารณาจากศักยภาพและความสามารถในการชำระหนี้คืน รวมทั้งความเป็นไปได้ของแผนพัฒนาและฟื้นฟูฟูอาซีฟ

๓. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด จัดทำโครงการพัฒนาและฟื้นฟูฟูอาซีฟทั้งภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร ตามความประสงค์ของลูกหนี้ และส่งให้ สป.กษ. เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณหรือประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การสนับสนุนส่งเสริม หรือแนะนำ เช่น ประมงจังหวัด ปศุสัตว์จังหวัด เกษตรอำเภอ เป็นต้น

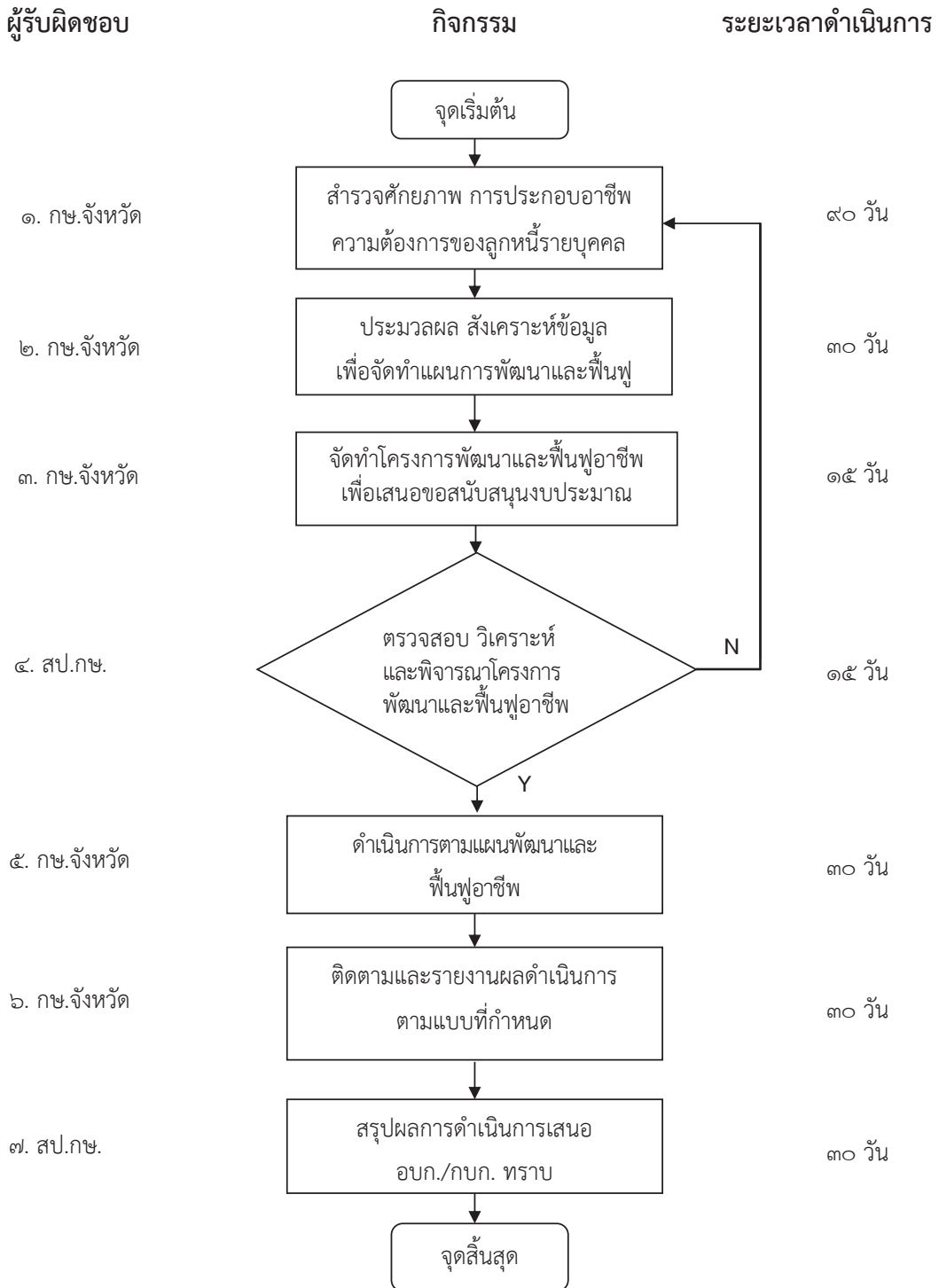
๔. สป.กษ. ตรวจสอบ วิเคราะห์ และพิจารณาโครงการพัฒนาและฟื้นฟูฟูอาซีฟแล้วจัดสรรงบประมาณส่งให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพื่อดำเนินการต่อไป

๕. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการตามโครงการพัฒนาและฟื้นฟูฟูอาซีฟ

๖. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการตรวจเยี่ยม แนะนำ ส่งเสริม และรายงานผลการดำเนินการให้ สป.กษ. ทราบ

๗. สป.กษ. สรุปผลการดำเนินการตามโครงการพัฒนาและฟื้นฟูฟูอาซีฟเสนอ อบก. ส่วนกลาง หรือ คณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ทราบ

ขั้นตอนการส่งเสริมพัฒนาและฟื้นฟูอาชีพ
(ภายใน ๒๔๐ วัน)

๒.๓ มาตรการเปลี่ยนตัวลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ

ผู้ปฏิบัติ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

บันทึกข้อตกลงการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๔๖ ระหว่าง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

กรณีลูกหนี้เดิมมีปัญหาหรือมีเหตุผิดปกติจำเป็น เช่น อายุมาก ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ หรือตาย หรือพิการทุพพลภาพ จำเป็นต้องเปลี่ยนตัวลูกหนี้ ให้ ธ.ก.ส. สาขา ดำเนินการตามความประสงค์ของลูกหนี้ ซึ่งอาจเป็น บุตร คู่สมรส หรือญาติพี่น้อง หรือบุคคลอื่นที่รับใช้หนี้แทน เป็นต้น มาเป็นลูกหนี้แทน และต้องดำเนินการเกี่ยวกับหลักประกันให้สอดคล้องกันด้วย

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑. ธ.ก.ส. สาขา สอบข้อเท็จจริง และจัดทำแบบคำขอเปลี่ยนตัวลูกหนี้
๒. จัดทำหนังสือสัญญารับใช้หนี้
๓. จัดทำหนังสือสัญญาค้ำประกันฉบับใหม่ กรณีลูกหนี้เดิมมีบุคคลค้ำประกัน
๔. จัดทำหนังสือสัญญาจำนองฉบับใหม่ กรณีลูกหนี้เดิมนำที่ดินของตนเอง มาเป็นประกัน อาจดำเนินการเปลี่ยนแปลงผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินจากลูกหนี้เดิมเป็นผู้รับใช้หนี้ก่อน แล้วดำเนินการนำที่ดินดังกล่าวข้างต้นจำนองเป็นประกันหนี้ตามสัญญารับใช้หนี้ต่อไป

๒.๔ มาตรการผิดชำระหนี้และขยายเวลาการชำระหนี้

๑) การผิดชำระหนี้

ผู้ปฏิบัติ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

๑. ระเบียบว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามข้อ ๒๗

๒. บันทึกข้อตกลงการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๔๖ ระหว่าง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

กรณีที่ถูกหักกองทุนหมุนเวียนฯ มีเหตุจำเป็นอันควรผ่อนผัน เช่น ประสบปัญหาภัยธรรมชาติ หรือมีภาระหนักจากค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น หรือป่วยจนไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติ เป็นต้น โดย ธ.ก.ส. อาจมีดุลพินิจให้ผิดการชำระหนี้รายงวดทั้งหมดหรือบางส่วนได้ตามที่เห็นสมควร ได้ไม่เกิน ๒ คราวติดต่อกัน คราวละไม่เกิน ๑ ปี ทั้งนี้ต้องไม่เกินระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา

๒) การขยายระยะเวลาการชำระหนี้

ผู้ปฏิบัติ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.)

คณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (อบก.) ส่วนกลาง

๑. ระเบียบว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามข้อ ๒๘

๒. บันทึกข้อตกลงการดำเนินงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๕๖ ระหว่าง สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

๓. คำสั่งคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ที่ ๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (อบก.) ส่วนกลาง เป็นผู้พิจารณาการอนุมัติให้ขยายระยะเวลาการชำระหนี้เงินกู้แทนคณะกรรมการฯ

กรณี ธ.ก.ส. วิเคราะห์แล้วเห็นว่า ลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามงวดที่กำหนดไว้ในสัญญา หรือไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้ให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา ให้ ธ.ก.ส. เสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนพิจารณา โดยพิจารณาจากเหตุผลความจำเป็น เช่น ประสบปัญหาภัยธรรมชาติ หรือมีภาระหนักจากค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น หรือป่วยจนไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตามปกติ เป็นต้น ทั้งนี้ อาจพิจารณาขยายระยะเวลาชำระหนี้ได้ตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกิน ๓ คราว คราวละไม่เกิน ๒ ปี ทั้งนี้ต้องไม่เกินระยะเวลา ๒๐ ปี

๒.๕ มาตรการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ผู้ปฏิบัติ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.)

คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกร
และผู้ยากจน (อบก.) ส่วนกลาง

๑. ระเบียบว่าด้วยการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามข้อ ๒๘

๒. ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องหลักเกณฑ์การช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนและแนวทางการติดตามการชำระหนี้ ตามข้อ ๑๙ ข้อ ๒๐ และข้อ ๒๑

๓. คำสั่งคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ที่ ๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน โดยมอบอำนาจให้ อบก. ส่วนกลางเป็นผู้พิจารณาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

คำนิยาม การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ หมายความว่า กระบวนการใด ๆ ซึ่งลูกหนี้กับเจ้าหนี้ตกลงร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สินของลูกหนี้ โดยลูกหนี้ได้รับการผ่อนการชำระหนี้ตามหลักเกณฑ์ปกติแล้ว แต่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ซึ่งมีเหตุสุจริตจำเป็น เช่น ได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงจากภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ ส่งผลกระทบต่อประกอบอาชีพ ความเป็นอยู่ และสภาพคล่องทางการเงิน เป็นต้น และเพื่อเป็นการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้

ลักษณะการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

๑. เป็นลูกหนี้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาหนี้สิน โดยเปิดเผยข้อมูลที่เป็นจริงและยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด

๒. มีแผนแก้ไขปัญหาการประกอบอาชีพ ซึ่งพิสูจน์ได้ว่าเป็นแนวทางที่จะฟื้นฟูการประกอบอาชีพได้ เพื่อให้มีคู่ทางชำระหนี้

๓. กรณีที่เป็นสัญญากู้ยืมเงินครบกำหนดชำระแล้ว ต้องไม่เกินกว่า ๓ ปี

หลักประกันเพื่อการปรับปรุงโครงสร้างหนี้

ให้ใช้หลักประกันตามสัญญากู้ยืมเงินเดิมมาเป็นประกัน หากหลักประกันเดิมเสื่อมลง ให้ลูกหนี้จัดหาหลักประกันเพิ่มเติม

หลักเกณฑ์ในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ มีดังนี้

๑. การขยายระยะเวลาชำระหนี้
๒. การให้ระยะเวลาปลอดการชำระเงินต้น
๒. การลดอัตราดอกเบี้ย
๔. การยินยอมให้ลูกหนี้ชำระเงินต้นในสัดส่วนที่ลดลง
๕. การตกลงรับชำระหนี้จากการโอนขายทรัพย์สินของลูกหนี้ให้กับบุคคลอื่น
๖. การพักชำระดอกเบี้ยค้างตามสัญญาเงินกู้เดิมชั่วคราว โดยกำหนดเวลาไว้ สำหรับการขยายระยะเวลาการชำระหนี้ ให้ทำเป็นข้อตกลงต่อท้ายหนังสือสัญญา กู้ยืมเงินฉบับเดิม และให้ขยายระยะเวลาชำระหนี้ออกไปตามศักยภาพของลูกหนี้แต่ละราย เงินต้นตามสัญญาเดิม ให้คิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๕ ต่อปี ส่วนดอกเบี้ยที่ค้างชำระให้ออนเป็นเงินต้นตามบัญชีใหม่และไม่คิดดอกเบี้ย

ขั้นตอนการดำเนินการ

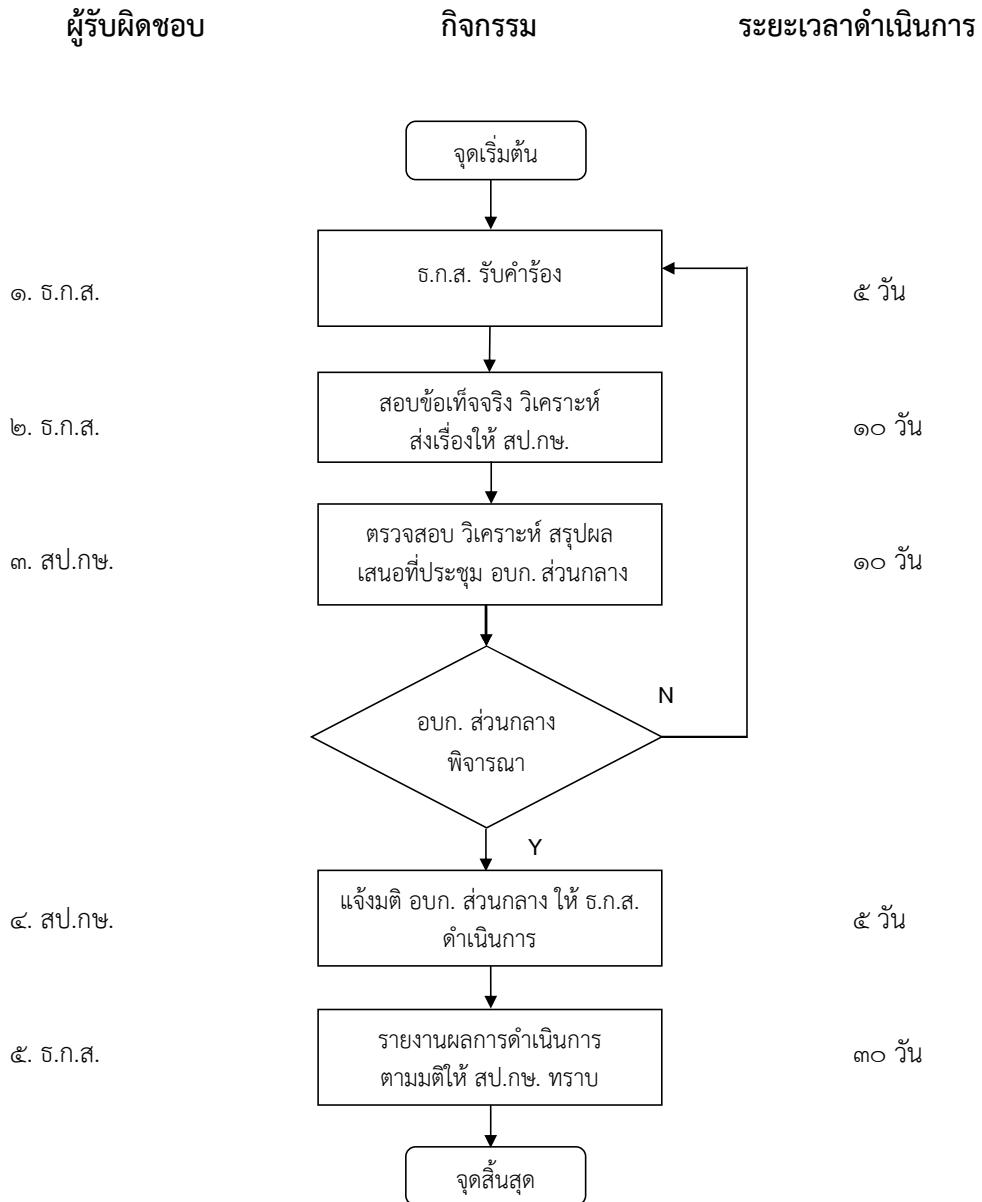
๑. ลูกหนี้ขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ยื่นคำร้องต่อ ธ.ก.ส. สาขา
๒. ธ.ก.ส. สาขา สอบข้อเท็จจริง วิเคราะห์และสรุปผลโดยละเอียด พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลและเอกสารทั้งหมดเกี่ยวกับคำขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้ เช่น การวิเคราะห์กระแสเงินสด รายได้ - รายจ่าย สัญญากู้ยืมเงิน สัญญาค้ำประกัน (ถ้ามี) สัญญาจำนอง หนังสือแสดงสิทธิครอบครองหรือกรรมสิทธิ์ (โฉนดที่ดิน, น.ส.๓, น.ส.๓ ก หรือ น.ส.๓ ข) แบบประเมินราคาที่ดินหลักประกัน หนังสือผิดชำระหนี้ หนังสือรับสภาพหนี้ หนังสือรับสภาพความรับผิดชอบ (ถ้ามี) Statement ตั้งแต่ทำสัญญากู้ยืมเงินถึงปัจจุบัน ยอดหนี้ค้างชำระถึงปัจจุบัน รายละเอียดของบุตรทุกคน (ถ้ามี) โดยให้ระบุชื่อ-นามสกุล อายุ ข้อมูลการศึกษา หรือข้อมูลการประกอบอาชีพ ส่งเงินช่วยเหลือลูกหนี้จำนวนเท่าใด/เดือน/ปี เอกสารการหย่า (ถ้ามี) สาเหตุที่ลูกหนี้ขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้ แผนฟื้นฟูอาชีพของลูกหนี้ในอนาคตว่าจะประกอบอาชีพใด มีรายได้เพิ่มเท่าใด สามารถชำระหนี้ตามคำขอได้หรือไม่ พร้อมทั้งวิเคราะห์ความเป็นไปได้ เป็นต้น ส่งเรื่องให้ ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ เพื่อส่งให้ สป.กษ. (แบบฟอร์มคำขอปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของ ธ.ก.ส.)

๓. สป.กษ. โดยสำนักบริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและรับเรื่องร้องเรียน ในฐานะฝ่ายเลขานุการ อบก. ส่วนกลาง ตรวจสอบข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เมื่อเห็นว่าครบถ้วนแล้ว ให้วิเคราะห์และสรุปผล เสนอ อบก. ส่วนกลาง พิจารณา

๔. สป.กษ. แจ้ง ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ เพื่อแจ้ง ธ.ก.ส. สาขา เพื่อดำเนินการตามมติ อบก. ส่วนกลาง

๕. ธ.ก.ส. รายงานผลดำเนินการตามมติ อบก. ส่วนกลาง ให้ สป.กษ. ทราบ

ขั้นตอนการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ (ภายใน ๖๐ วัน)

หมายเหตุ กรณีลูกหนี้ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไข ให้ ช.ก.ส. เรียกคืนเงินกู้ และแจ้ง สป.กษ. ดำเนินการฟ้องดำเนินคดีต่อไป

๒.๖ มาตรการประนอมหนี้

ผู้ปฏิบัติ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.)

คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกร

และผู้ยากจน (อบก.) ส่วนกลาง

พนักงานอัยการ

๑. มติคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ได้มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์การอนุมัติให้ตัดหนี้สูญและการประนอมหนี้ ในกรณีที่ถูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนฯ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๘ (๑๐)

๒. คำสั่งคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ที่ ๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (อบก.) ส่วนกลาง เป็นผู้พิจารณาการอนุมัติให้ตัดหนี้สูญและการประนอมหนี้ ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้แทนคณะกรรมการฯ

หลักเกณฑ์การขอประนอมหนี้

๑. กรณีผู้กู้ยืมไม่สามารถชำระหนี้คืน สป.กษ. ได้ตามสัญญา เนื่องจากมีเหตุจำเป็น หรือมีเหตุอันสมควร จนไม่สามารถชำระหนี้ตามข้อตกลงในสัญญาได้ หรือ

๒. มีหนี้ค้างชำระดอกเบี้ยใกล้ครบอายุความเรียกร้องดอกเบี้ยค้างชำระและเงินต้นที่ผู้กู้ยืมต้องผ่อนชำระคืนเป็นงวด ๆ (๕ ปี) และ ธ.ก.ส. ได้ติดตามให้ผู้กู้ยืมชำระหนี้ตามระเบียบบริหารกองทุนฯ แล้วอยู่ระหว่างจะถูกฟ้องดำเนินคดี หรือ

๓. หนี้ที่อยู่ระหว่าง สป.กษ. ดำเนินการฟ้องร้องคดี หรืออยู่ระหว่างปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาล หรือ

๔. หนี้ที่ศาลมีคำพิพากษาแล้วอยู่ระหว่างบังคับคดีประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินจำนองหรือทรัพย์สินอื่น ๆ ของผู้กู้ยืม

วิธีปฏิบัติกรณีการประนอมหนี้หรือการผ่อนผันการบังคับคดี

๑. กรณียังไม่มีฟ้องร้องคดีผู้กู้ยืมต่อศาล ให้ผู้กู้ยืมที่จะขอประนอมหนี้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความ หรือบันทึกข้อตกลงต่อทำสัญญาผู้กู้ยืมเงินเดิม

๒. กรณีมีการฟ้องร้องคดีผู้กู้ยืมต่อศาลแล้ว ให้ผู้กู้ยืมที่จะขอประนอมหนี้
ทำสัญญาประนีประนอมยอมความต่อศาล

๓. กรณีที่ศาลมีคำพิพากษาคดีแล้วอยู่ระหว่างบังคับคดี ให้ทำหนังสือแจ้งให้
ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชำระหนี้ตามที่ขอผ่อนผันการบังคับคดีภายในระยะเวลาที่กำหนด (ไม่เกิน
อายุความบังคับคดี)

โดยกรณีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความ หรือบันทึกข้อตกลงต่อทำย
สัญญาผู้ยืมเงินเดิมตามข้อ ๑ หรือทำสัญญาประนีประนอมยอมความตามข้อ ๒ ให้ระบุเงื่อนไข
ในสัญญาประนีประนอมยอมความ หรือบันทึกข้อตกลงต่อทำยสัญญาผู้ยืมเงินเดิมนั้นว่า
“หากผู้กู้ยืมผิดนัดชำระหนี้งวดใดงวดหนึ่งให้สัญญาประนีประนอมยอมความ หรือบันทึกข้อตกลง
ต่อทำยสัญญาผู้ยืมเงินเดิมเป็นอันระงับสิ้นลงและกลับไปบังคับตามสัญญาผู้ยืมเงินเดิมต่อไป”

เงื่อนไขการประนอมหนี้หรือการผ่อนผันการบังคับคดี

๑. ผู้กู้ยืมต้องชำระหนี้เงินต้นที่ค้างชำระที่เหลือทั้งหมด ส่วนดอกเบี้ยต้องชำระ
เป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของดอกเบี้ยที่ผู้กู้ยืมค้างชำระอยู่กับ สป.กษ. ให้เสร็จสิ้นในคราว
เดียวกัน

๒. หากผู้กู้ยืมไม่สามารถชำระดอกเบี้ยได้ตามเงื่อนไขแรก หรือไม่สามารถชำระ
เงินต้นพร้อมดอกเบี้ยให้เสร็จสิ้นในคราวเดียวกัน ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการที่จะพิจารณา
กำหนดเงื่อนไขข้อตกลงเป็นกรณี ๆ ไป

๓. หากกรณีที่คณะกรรมการได้มีมติเห็นชอบให้ผู้กู้ยืมปฏิบัติตามเงื่อนไข
ในข้อ ๒ แล้ว หากต่อมาผู้กู้ยืมไม่ปฏิบัติตามให้เป็นไปตามเงื่อนไขดังกล่าวให้ดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ ให้สัญญาประนีประนอมยอมความหรือบันทึกข้อตกลงต่อทำยสัญญา
ผู้ยืมเงินเดิม ตามวิธีปฏิบัติข้อ ๑ เป็นอันระงับสิ้นลงและให้ไปดำเนินการบังคับตามสัญญาผู้ยืมเงิน
เดิมต่อไป หรือ

๓.๒ ให้สัญญาประนีประนอมยอมความตามวิธีปฏิบัติข้อ ๒ เป็นอันระงับ
สิ้นลง และให้ไปดำเนินการบังคับตามสัญญาผู้ยืมเงินเดิมต่อไป หรือ

๓.๓ ให้บังคับคดีตามคำพิพากษาคดีตามวิธีปฏิบัติข้อ ๓ ต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินการ

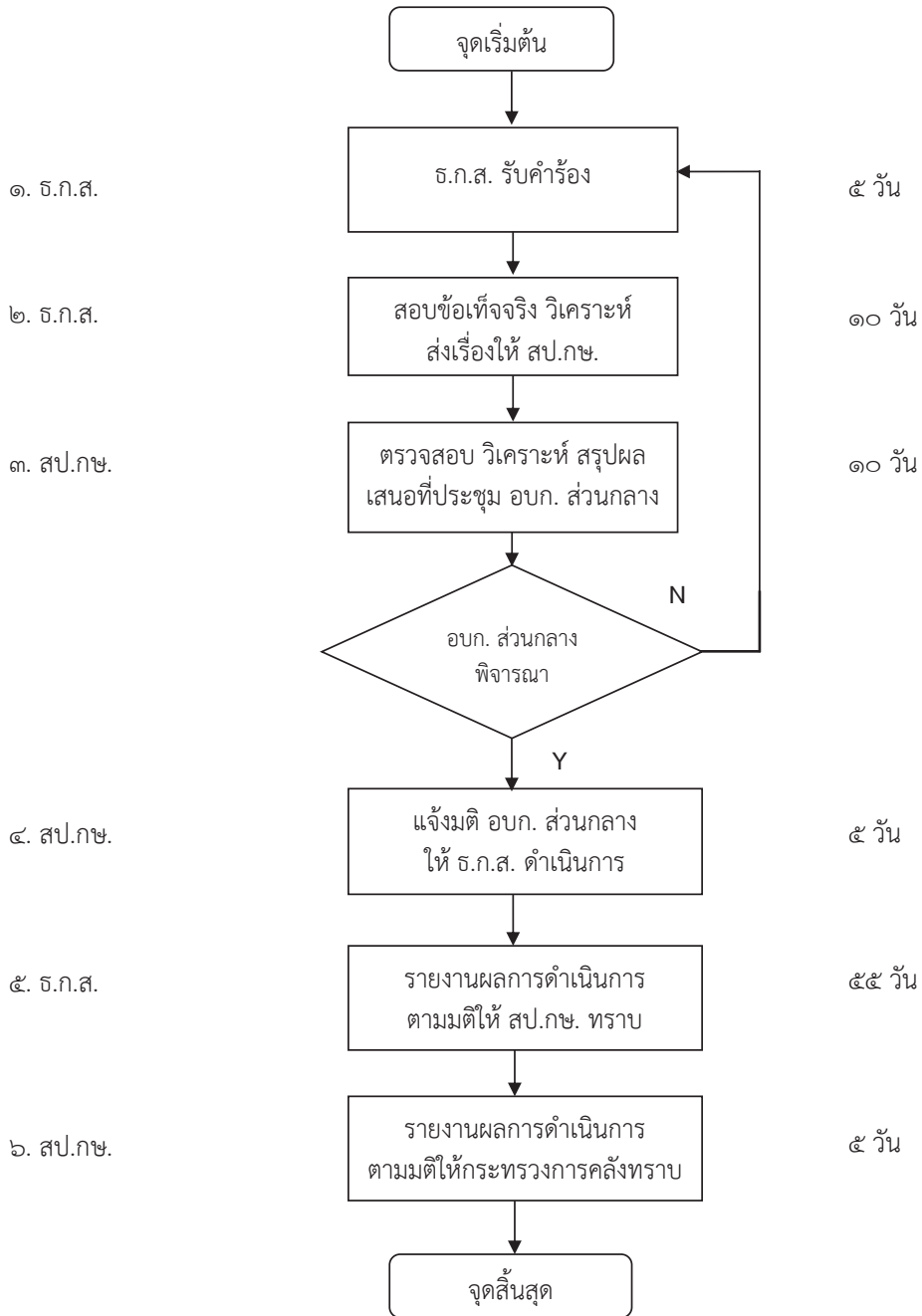
๑. ลูกหนี้ขอประนอมหนี้ ยื่นคำร้องต่อ ธ.ก.ส. สาขา
๒. ธ.ก.ส. สาขา สอบข้อเท็จจริง วิเคราะห์และสรุปผลโดยละเอียด พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลและเอกสารทั้งหมดเกี่ยวกับคำขอประนอมหนี้ ส่งเรื่องให้ ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ เพื่อส่งให้ สป.กษ. (แบบฟอร์มคำขอประนอมหนี้ของ สป.กษ.)
๓. สป.กษ. โดยสำนักบริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและรับเรื่องร้องเรียน ในฐานะฝ่ายเลขานุการ อบก. ส่วนกลาง ตรวจสอบข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เมื่อเห็นว่าครบถ้วนแล้ว ให้วิเคราะห์และสรุปผล เสนอ อบก. ส่วนกลาง พิจารณา
๔. สป.กษ. แจ้ง ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ เพื่อแจ้ง ธ.ก.ส. สาขา เพื่อดำเนินการตามมติ อบก.ส่วนกลาง
๕. ธ.ก.ส. รายงานผลดำเนินการตามมติ อบก. ส่วนกลาง ให้ สป.กษ. ทราบ
๖. สป.กษ. แจ้งผลดำเนินการให้กระทรวงการคลังทราบ

ขั้นตอนการประนอมหนี้
(ภายใน ๙๐ วัน)

ผู้รับผิดชอบ

กิจกรรม

ระยะเวลาดำเนินการ

๒.๗ มาตรการตัดหนี้สูญ

ผู้ปฏิบัติ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.)

คณะอนุกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกร
และผู้ยากจน (อบก.) ส่วนกลาง

๑. มติคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ได้มีมติเห็นชอบหลักเกณฑ์การอนุมัติให้ตัดหนี้สูญและการประนอมหนี้ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยกองทุนหมุนเวียนฯ พ.ศ. ๒๕๔๖ ข้อ ๘ (๑๐)

๒. คำสั่งคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน ที่ ๒/๒๕๖๒ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน (อบก.) ส่วนกลาง เป็นผู้พิจารณาการอนุมัติให้ตัดหนี้สูญและการประนอมหนี้ ในกรณีที่ลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ได้แทนคณะกรรมการฯ

หลักเกณฑ์การตัดหนี้สูญ

การตัดหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ สป.กษ. ต้องดำเนินการติดตามทวงถามให้ชำระหนี้ตามควรแห่งกรณี โดยมีหลักฐานการติดตามทวงถามอย่างชัดเจน และไม่ได้รับชำระหนี้โดยปรากฏว่า

๑. กรณีผู้กู้ยืมถึงแก่ความตาย หรือเป็นบุคคลสาบสูญ และ สป.กษ. ได้ดำเนินคดีกับทายาทและหรือผู้ค้ำประกัน และศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ สป.กษ. ได้รับชำระหนี้แต่ไม่อาจบังคับเอาจากทรัพย์สินรดกของลูกหนี้หรือจากผู้ค้ำประกันได้ภายในอายุความบังคับคดี หรือ

๒. กรณีผู้กู้ยืมหลบหนีหรือย้ายถิ่นที่อยู่หรือมีหลักฐานว่าสาบสูญ โดยไม่สามารถติดตามตัวได้ และ สป.กษ. ได้ดำเนินคดีกับลูกหนี้และหรือผู้ค้ำประกัน และศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ สป.กษ. ได้รับชำระหนี้แต่ไม่อาจบังคับเอาจากทรัพย์สินของลูกหนี้และผู้ค้ำประกันได้ภายในอายุความบังคับคดี หรือ

๓. กรณีผู้กู้ยืมไม่สามารถชำระหนี้ต่อ สป.กษ. ได้ และ

๓.๑ สป.กษ. ได้ดำเนินการฟ้องผู้กู้ยืมและผู้ค้ำประกันในคดีแพ่ง หรือได้ยื่นคำขอเฉลี่ยทรัพย์ในคดีที่ผู้กู้ยืมและผู้ค้ำประกันถูกเจ้าหนี้รายอื่นฟ้องคดีแพ่ง และศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดให้ สป.กษ. ได้รับชำระหนี้ แต่ผู้กู้ยืมและผู้ค้ำประกันไม่มีทรัพย์สินที่ สป.กษ. จะบังคับชำระหนี้ตามคำพิพากษาหรือตามคำสั่งศาลได้ทั้งหมดหรือบางส่วนภายในอายุความบังคับคดี หรือ

๓.๒ สป.กษ. ได้ดำเนินการฟ้องผู้กู้ยืมและผู้ค้ำประกันคดีล้มละลาย หรือได้ยื่นคำขอรับชำระหนี้ในคดีที่ผู้กู้ยืมและผู้ค้ำประกันถูกเจ้าหนี้อื่นฟ้องในคดีล้มละลายและศาลมีคำสั่งถึงที่สุดให้ สป.กษ. ได้รับชำระหนี้จากผู้กู้ยืมและผู้ค้ำประกันน้อยกว่าคำขอรับชำระหนี้ หรือ

๔. เป็นหนี้ที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้องเนื่องจากเป็นหนี้ที่ สป.กษ. ไม่สามารถใช้สิทธิเรียกร้องได้ตามกฎหมาย เช่น คดีขาดอายุความ โดยให้ สป.กษ. ต้องดำเนินการสอบสวนหาตัวผู้รับผิดชอบตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ด้วย

๕. เป็นหนี้ที่ไม่คุ้มค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี

๖. กรณีผู้กู้ยืมประสบภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติ และพืชผลหรือผลผลิตทางเกษตรกรรม หรือที่อยู่อาศัย ได้รับความเสียหายเนื่องจากภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เกิดความเดือดร้อน และคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้กู้ยืมไม่มีความสามารถที่จะชำระหนี้ได้อีกต่อไป ให้คณะกรรมการพิจารณาขอจำหน่ายเป็นหนี้สูญเฉพาะดอกเบี้ยหรือเงินต้น หรือทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยตามเหตุผลความจำเป็นของผู้กู้ยืมได้

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑. ช.ก.ส. สาขา สอบข้อเท็จจริง วิเคราะห์และสรุปผล พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลและเอกสารทั้งหมดเกี่ยวกับการขออนุมัติให้ตัดหนี้สูญ แล้วแจ้ง ช.ก.ส. สำนักงานใหญ่ เพื่อแจ้ง สป.กษ. เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าอยู่ในหลักเกณฑ์การอนุมัติให้ตัดหนี้สูญ

๒. สป.กษ. โดยสำนักบริหารกองทุนเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและรับเรื่องร้องเรียน ในฐานะฝ่ายเลขานุการ อบก. ส่วนกลาง ตรวจสอบข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เมื่อเห็นว่าครบถ้วนแล้ว ให้วิเคราะห์และสรุปผล เสนอ อบก. ส่วนกลาง พิจารณา

๓. สป.กษ. แจ้ง ช.ก.ส. สำนักงานใหญ่ เพื่อแจ้ง ช.ก.ส. สาขา เพื่อดำเนินการตามมติ อบก. ส่วนกลาง

๔. ช.ก.ส. รายงานผลดำเนินการตามมติ อบก. ส่วนกลาง ให้ สป.กษ. ทราบ

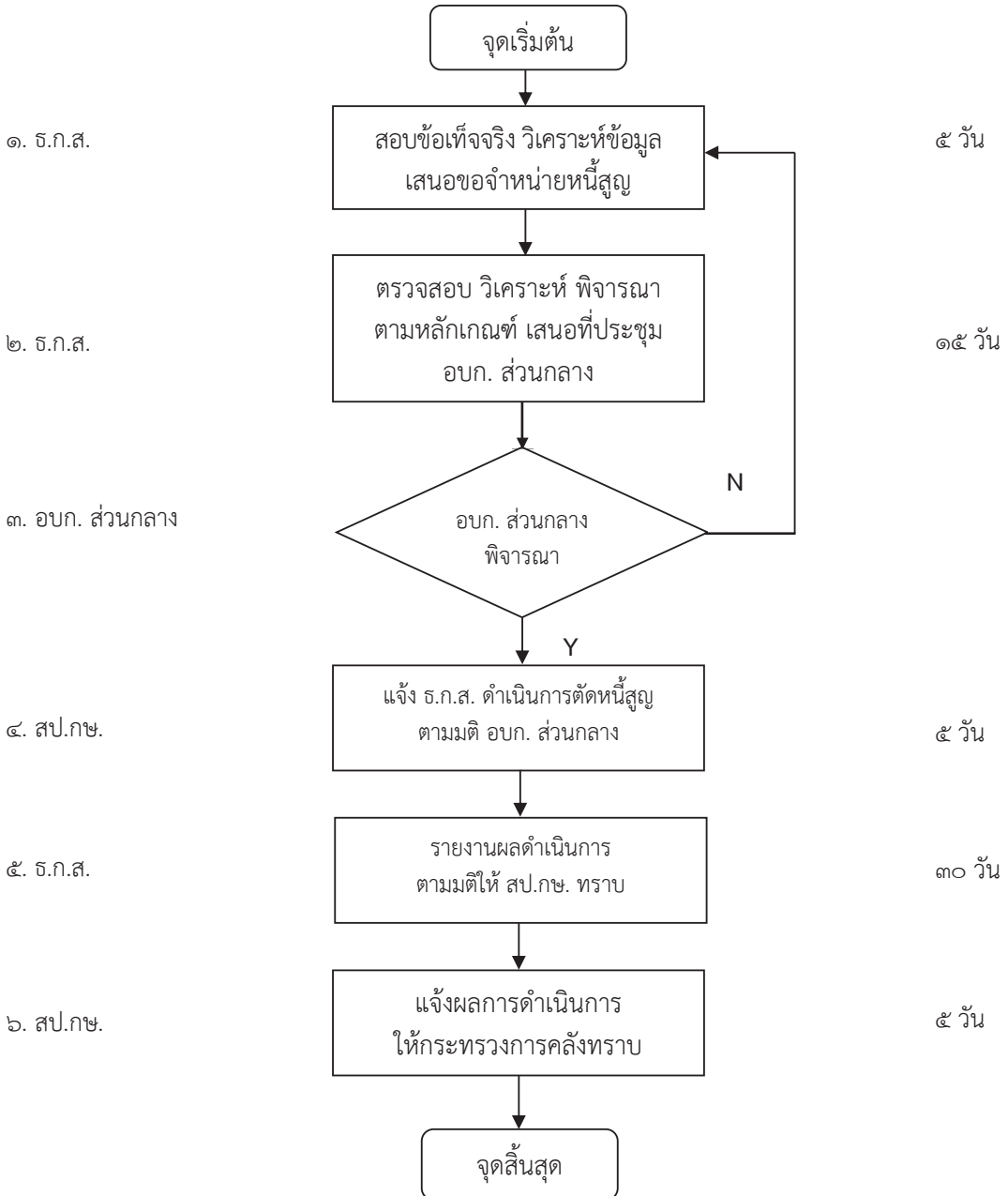
๕. สป.กษ. แจ้งผลดำเนินการให้กระทรวงการคลังทราบ

ขั้นตอนการตัดหนี้สูญ
(ภายใน ๖๐ วัน)

ผู้รับผิดชอบ

กิจกรรม

ระยะเวลาดำเนินการ

๒.๘ มาตรการดำเนินการทางกฎหมาย

ผู้ปฏิบัติ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.)

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.)

พนักงานอัยการ

กรณีลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนดในสัญญากู้ยืมเงิน โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือกรณีที่ถูกหนี้หรือผู้จำนองถูกบุคคลภายนอกฟ้องดำเนินคดีและขอบังคับคดีจากหลักประกันจำนองของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ถือว่าสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับความเสียหาย

การดำเนินการทางกฎหมาย มี ๒ กรณี คือ

กรณีที่ ๑ สป.กษ. ฟ้องดำเนินคดีลูกหนี้โดยตรง

ขั้นตอนการดำเนินการ

๑. ลูกหนี้ผิดสัญญากู้ยืมเงินไม่ชำระหนี้ โดยไม่มีเหตุอันสมควรและ ธ.ก.ส. มีหนังสือเรียกคืนเงินกู้และบอกกล่าวบังคับจำนอง โดยรวบรวมข้อมูล จัดส่งพยานบุคคล พยานเอกสาร และเอกสารอื่น ๆ เช่น เอกสารสิทธิในที่ดิน สัญญากู้ยืมเงิน สัญญาจำนอง เป็นต้น และเอกสารหลักฐานการชำระหนี้ทั้งหมด พร้อมทั้งความเห็นของ ธ.ก.ส. ให้ สป.กษ. ทราบเพื่อดำเนินคดีต่อไป

๒. สป.กษ. ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ส่งให้พนักงานอัยการ เพื่อเตรียมยื่นฟ้องคดีต่อศาล พร้อมทั้งแจ้งให้ ธ.ก.ส. สาขา เป็นพยานในศาลและผู้ประสานในทางคดีกับพนักงานอัยการเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินคดีตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงคดีถึงที่สุด

๓. สำนักงานอัยการพิจารณารับว่าต่างคดี และแจ้ง สป.กษ. ขอเบิกค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทางกฎหมาย จาก สป.กษ.

๔. สป.กษ. ขออนุมัติเบิกจ่ายเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทางกฎหมาย จากเงินกองทุนหมุนเวียนฯ และทำหนังสือแจ้ง ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ เพื่อโอนเงินให้ ธ.ก.ส. สาขา เพื่อเบิกจ่ายให้พนักงานอัยการ พร้อมทั้งทำหนังสือแจ้งพนักงานอัยการที่รับผิดชอบสำนวนคดีเพื่อแจ้งว่า สป.กษ. ได้เบิกจ่ายเงินเรียบร้อยแล้ว

๕. พนักงานอัยการยื่นฟ้องเป็นคดีต่อศาลที่อยู่ในเขตอำนาจพิจารณาคดี เมื่อศาลรับฟ้องแล้ว หากลูกหนี้ไม่ขอประนีประนอมยอมความ ศาลจะพิจารณาพิพากษาต่อไป เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำเลยต้องชำระหนี้แก่ สป.กษ.

๓. ๖.ก.ส. สาขาติดตามความคืบหน้าเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ทุกนัดจนเสร็จสิ้นการขายทอดตลาด แล้วแจ้งผลการขายทอดตลาดให้ สป.กษ. ทราบโดยพลัน

ขั้นตอนการบังคับคดีลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ตามคำพิพากษาศาล

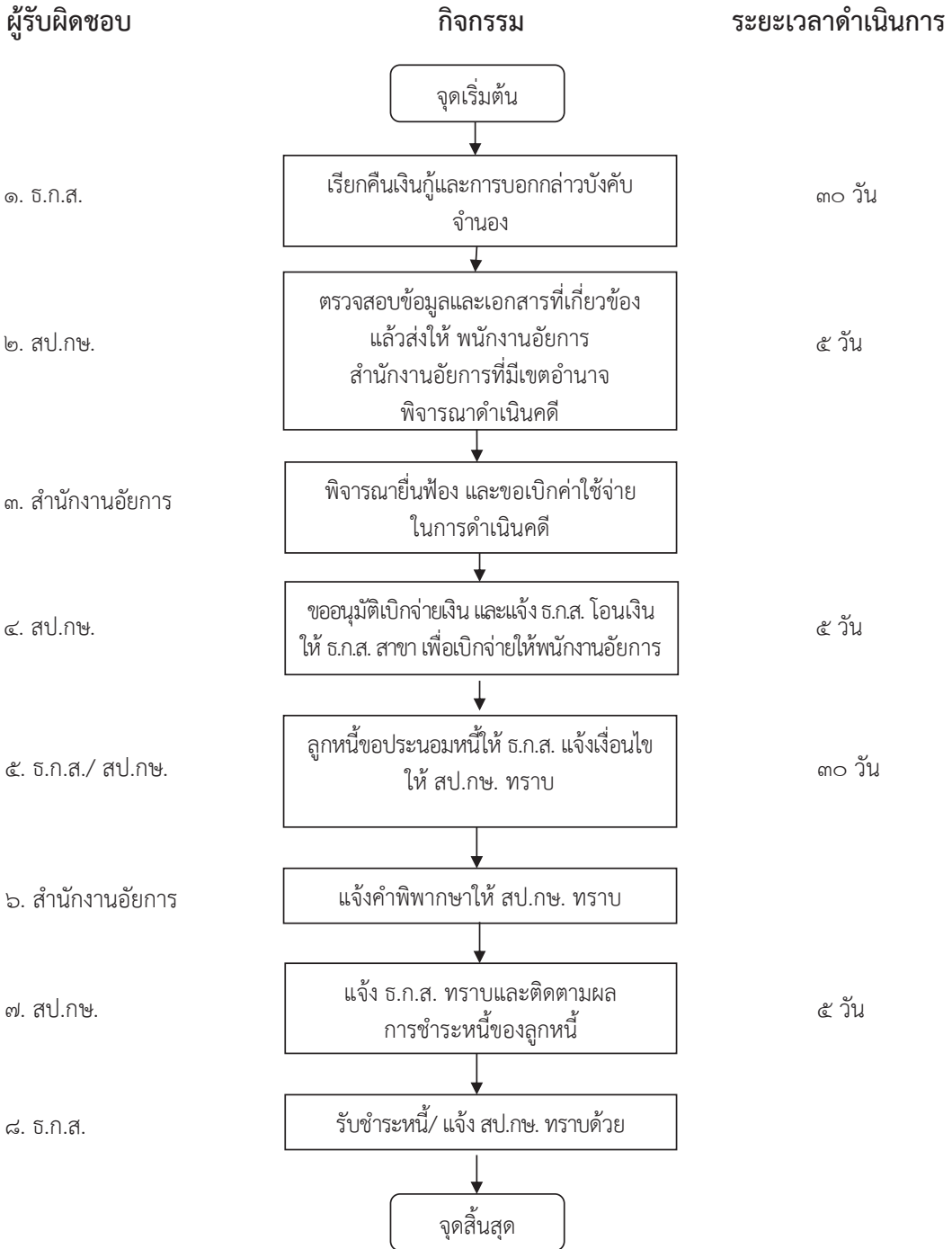
๑. เมื่อ สป.กษ. ได้รับแจ้งจาก ๖.ก.ส. ว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษามีเจตนาบิดพลิ้วไม่ยอมชำระหนี้ให้ สป.กษ. มีหนังสือแจ้งพนักงานอัยการเจ้าของสำนวนคดี ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอออกหมายบังคับคดี และแจ้ง ๖.ก.ส. เพื่อเป็นผู้ประสานในทางคดีกับพนักงานอัยการเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการบังคับคดี

๒. เมื่อศาลได้ออกหมายบังคับคดีแล้ว ให้ ๖.ก.ส. เป็นผู้แทน สป.กษ. ร่วมกับเจ้าพนักงานบังคับคดี สำนักงานบังคับคดีจังหวัดที่ทรัพย์สินนั้นตั้งอยู่ ดำเนินการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เพื่อขายทอดตลาดต่อไป

๓. ๖.ก.ส. สาขาติดตามความคืบหน้าเกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์สินของลูกหนี้ทุกนัดจนเสร็จสิ้นการขายทอดตลาด แล้วแจ้งผลการขายทอดตลาดให้ สป.กษ.ทราบโดยพลัน

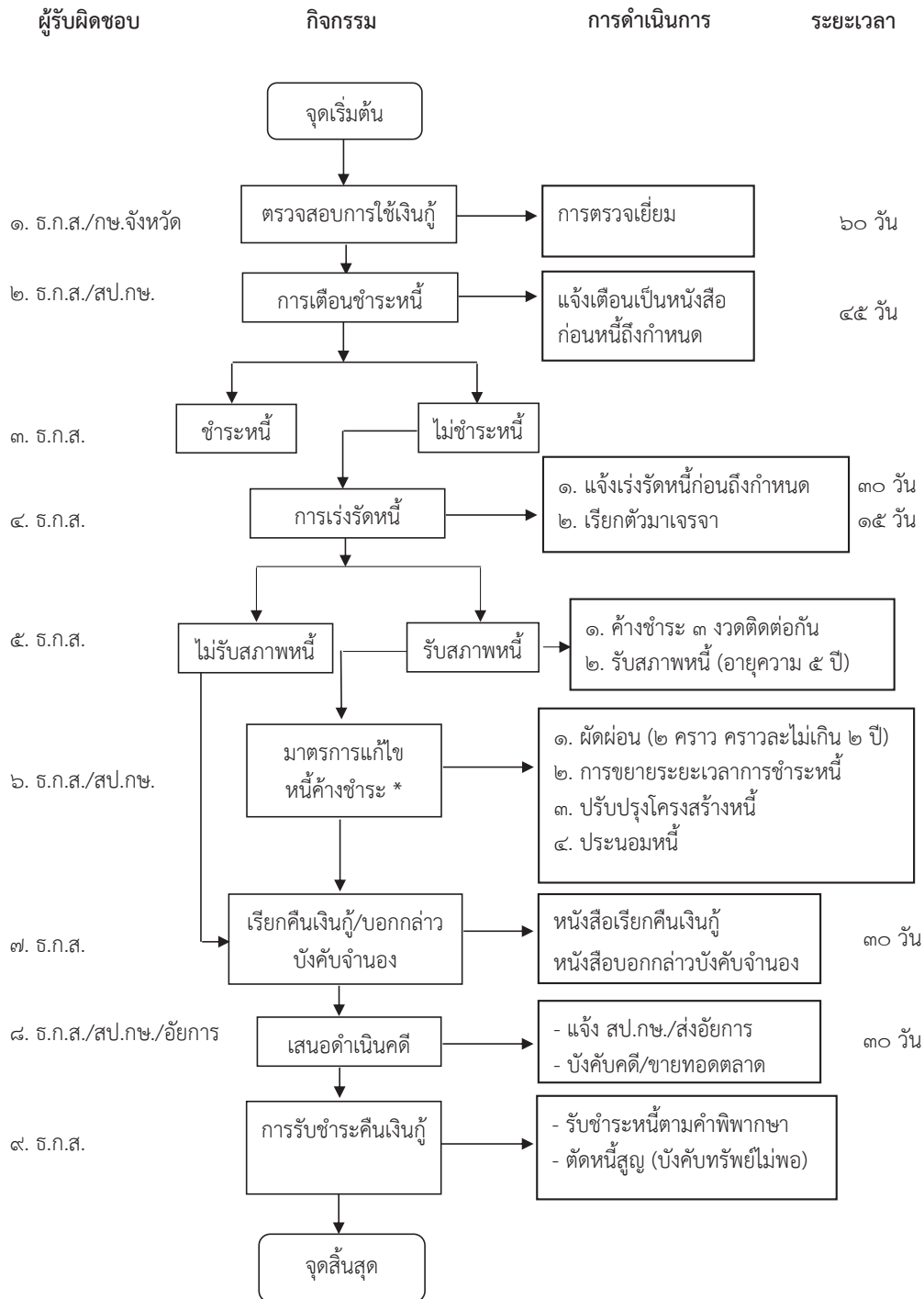
๔. เมื่อดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินเสร็จสิ้น ให้ ๖.ก.ส. ตรวจสอบค่าใช้จ่ายและเงินที่ได้รับจากการขายทอดตลาด แล้วแจ้ง สป.กษ. ทราบ ทั้งนี้หากได้รับเงินสุทธิจากการขายทอดตลาดไม่เพียงพอชำระหนี้ ให้ ๖.ก.ส. ดำเนินการสืบหาทรัพย์สินอื่นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาออกขายทอดตลาดชำระหนี้แก่ สป.กษ. จนครบถ้วน

ขั้นตอนการดำเนินคดี (แพ่ง)
กรณี สป.กษ. ฟ้องคดีเอง

หมายเหตุ การดำเนินการทางคดีตั้งแต่ขั้นตอนที่ ๑ - ขั้นตอนที่ ๘ ระยะเวลาต้องไม่เกิน ๑๐ ปี

กรอบแนวทางการติดตามการชำระหนี้
กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน
ขั้นตอนการดำเนินการหลังจ่ายเงินกู้ (ภายใน ๒๑๐ วัน)

หมายเหตุ * หากได้รับการแก้ไขตามมาตรการและไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไข ๒ งวด จะถูกเรียกคืนเงินกู้

**๓. หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ผู้เป็นลูกหนี้
กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน กรณีประสบภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติ**

๑. คุณสมบัติของผู้ได้รับความเสียหาย

เป็นเกษตรกรหรือผู้ยากจนผู้เป็นลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ซึ่งประสบ
ภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติ และพืชผลหรือผลผลิตทางการเกษตรกรรมหรือที่อยู่อาศัยได้รับความเสียหาย เนื่องจากภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่และได้รับความเดือดร้อน
จากความเสียหายดังกล่าว

๒. การพิจารณาความเสียหายของเกษตรกรและผู้ยากจน

๒.๑ กรณีลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ เป็นเกษตรกร เมื่อภายหลังประสบ
ภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติ ปรากฏว่ามีรายได้รวมทั้งสิ้น (รายได้การเกษตรรวมกับรายได้
นอกการเกษตรสุทธิ) เท่ากับหรือต่ำกว่าค่าใช้จ่าย (ค่าใช้จ่ายการเกษตรรวมกับค่าใช้จ่าย
ในครัวเรือน) ถือว่าเกษตรกรรายนั้นได้รับความเสียหายเป็นส่วนใหญ่สมควรได้รับความช่วยเหลือ
หรือที่อยู่อาศัยเสียหายเป็นส่วนใหญ่ และไม่มีส่วนราชการหรือภาคเอกชนให้ความช่วยเหลือ
ในเรื่องดังกล่าว หรือมีแต่ไม่เพียงพอ

๒.๒ กรณีลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ เป็นผู้ยากจนซึ่งประกอบอาชีพอื่น
เมื่อภายหลังประสบภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติแล้ว ปรากฏว่ามีรายได้รวมทั้งสิ้นเท่ากับหรือต่ำกว่า
ค่าใช้จ่าย (ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ รวมกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน) ถือว่าเป็นผู้เสียหาย
เป็นส่วนใหญ่สมควรได้รับความช่วยเหลือ หรือที่อยู่อาศัยเสียหายเป็นส่วนใหญ่ และไม่มีส่วนราชการ
หรือภาคเอกชนให้ความช่วยเหลือในเรื่องดังกล่าว หรือมีแต่ไม่เพียงพอ

**๓. การให้ความช่วยเหลือโดยดัดและหรือลดดอกเบี้ยเงินกู้ตามสัญญาเดิมที่มี
อยู่ก่อนประสบภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติ**

ในปีที่ประสบภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติให้งดคิดดอกเบี้ยเป็นเวลา ๑ ปี และ
ในปีถัดไปให้ลดดอกเบี้ยเงินกู้จากเดิมร้อยละ ๒ ต่อปี จากอัตราดอกเบี้ยที่ต้องชำระในปัจจุบันเป็น
เวลา ๒ ปี สำหรับกรณีที่อัตราดอกเบี้ยที่ต้องชำระในปัจจุบันต่ำกว่าร้อยละ ๒ ในปีถัดไปให้งดคิด
ดอกเบี้ยเป็นเวลาอีก ๒ ปี

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกาศ ณ วันที่ ๗ มิถุนายน
พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๘

๔. วิธีดำเนินการช่วยเหลือ

๔.๑ ให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) หรือ ธ.ก.ส. สาขา แล้วแต่กรณี สํารวจและรวบรวมรายชื่อลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนฯ ผู้ได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติ และอยู่ในข่ายที่จะให้ความช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว พร้อมรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับความเสียหายตามข้อ ๒ และเรื่องเดิม ส่งให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ แล้วแต่กรณี เพื่อนำเสนอ อบก. ส่วนกลาง อบก. ส่วนจังหวัด หรือ อบก. ส่วนอำเภอ ซึ่งเป็นผู้อนุมัติค้ำชองกู้เงินให้แก่ลูกหนี้ผู้ได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติดังกล่าว พิจารณาต่อไป

๔.๒ เมื่อ สป.กษ. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ แล้วแต่กรณี ได้รับเรื่องตาม ๔.๑ให้นำเสนอที่ประชุม อบก. เพื่อพิจารณาอนุมัติให้งดและหรือลดดอกเบี้ยตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว

๔.๓ ให้ สป.กษ. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ แจ้งผลการพิจารณาอนุมัติของ อบก. ตาม ๔.๒ พร้อมกับเรื่องเดิม ส่งให้ ธ.ก.ส. สาขา หรือ ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ แล้วแต่กรณีทราบ เพื่อดำเนินการตามมติ อบก. นั้น ๆ ต่อไป

๔.๔ เมื่อสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ ดำเนินการตาม ๔.๓ แล้ว ให้แจ้งผลการดำเนินการให้ สป.กษ. ทราบ เพื่อประมวลเรื่องและรายงานให้คณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนทราบต่อไป

๔.๕ กรณีที่ ธ.ก.ส. สาขา หรือ ธ.ก.ส. สำนักงานใหญ่ ดำเนินการตามมติ อบก. โดยงดและหรือลดดอกเบี้ยตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว ให้รายงานให้ สป.กษ. ทราบ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการบริหารกองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนทราบต่อไป

ธ.ก.ส. สาขา .....จังหวัด.....

แบบรายงานสรุป

๑. การดำเนินการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน ผู้กู้ยืมเงินกองทุนหมุนเวียน
 ของ สป.กษ. ที่ประสบภัยธรรมชาติหรือภัยพิบัติ (ปี.....) ประจำปีงบประมาณที่.....
 ปี พ.ศ. ....

การดำเนินการ เพื่อให้ถึงดและหรือลดดอกเบี้ย	กองทุนหมุนเวียนฯ สป.กษ. พ.ศ. ๒๕๔๖		
	จำนวน (ราย)	ต้นเงินกู้ คงเหลือ	ดอกเบี้ย ค้างชำระ
๑.๑ การสำรวจผู้เสียหายเพื่อ เสนอ อบก. พิจารณาให้ความ ช่วยเหลือ (๑) อบก. ส่วนกลาง อำเภอ..... อำเภอ..... อำเภอ..... อำเภอ..... อำเภอ.....			

การดำเนินการ เพื่อให้งดและหรือลดดอกเบี้ยย	กองทุนหมุนเวียนฯ สป.กษ. พ.ศ. ๒๕๔๖		
	จำนวน (ราย)	ต้นเงินกู้ คงเหลือ	ดอกเบี้ย ค้างชำระ
(๒) อบก. ส่วนจังหวัด			
อำเภอ.....			
อำเภอ.....			
อำเภอ.....			
อำเภอ.....			
อำเภอ.....			
(๓) อบก. ส่วนอำเภอ			
อำเภอ.....			
อำเภอ.....			
อำเภอ.....			
อำเภอ.....			
อำเภอ.....			
รวม			

การดำเนินการ เพื่อให้งดและหรือลดดอกเบี้ย	กองทุนหมุนเวียนฯ สป.กษ. พ.ศ. ๒๕๕๖					
	(๑) งดดอกเบี้ย ปี พ.ศ.		(๒) ลดดอกเบี้ย ปี พ.ศ.		(๓) ลดดอกเบี้ย ปี พ.ศ.	
	จำนวน (ราย)	เป็นเงิน (บาท)	จำนวน (ราย)	เป็นเงิน (บาท)	จำนวน (ราย)	เป็นเงิน (บาท)
๑.๒ การดำเนินการตามมติ อบก. งดและหรือลดดอกเบี้ย						
(๑) อบก. ส่วนกลาง						
อำเภอ.....						
อำเภอ.....						
อำเภอ.....						
อำเภอ.....						
อำเภอ.....						
(๒) อบก. ส่วนจังหวัด						
อำเภอ.....						
อำเภอ.....						
อำเภอ.....						
อำเภอ.....						
รวม						

การดำเนินการ เพื่อให้งัดและหรือลดดอกเบี้ย	กองทุนหมุนเวียนฯ สป.กษ. พ.ศ. ๒๕๔๖					
	(๑) งดดอกเบี้ย ปี พ.ศ.		(๒) ลดดอกเบี้ย ปี พ.ศ.		(๓) ลดดอกเบี้ย ปี พ.ศ.	
	จำนวน (ราย)	เป็นเงิน (บาท)	จำนวน (ราย)	เป็นเงิน (บาท)	จำนวน (ราย)	เป็นเงิน (บาท)
(๓) อบก. ส่วนอำเภอ						
อำเภอ.....						
อำเภอ.....						
อำเภอ.....						
อำเภอ.....						
อำเภอ.....						
รวม						

